

(המשך מעמוד 19)

עמלה העולה בהרבה על העמלות המקוריות בלות בשוק עסקי הנשק, שבהם נחשבת עמלה בגובה של 5 אחוזים כגבוהה ומכיר בדת והעמלות הן בדרך כלל בגובה של 2 עד 3 אחוזים.

הקיבוצניק לשעבר, ששרת כל חייו את המדינה, התקומם נגד גזל מדינת ישראל על-ידי יהודי היושב במכסיקו. הוא החל להציף את הארץ במימון ומכתבים שלא נענו כלל. או החליט ישי לנקוט יוזמה. הוא עלה על מטוס לארץ ונחת על ראשי משרד הביטחון והתעשייה האווירית. ישי נפגש עם שר הביטחון עזר וייצמן, עם ראשי התעשייה האווירית, עם שר הביטחון לשעבר שימרון פרס ועם מי שהיה אז שר החוץ משה דיין. אחרי כל פגישה שלו דאג יעקוב נאמן לערוך פגישה משלו עם אותם אישים, כדי לנסות ולבלום את הגזירות שאותן התכוון ישי

שר וייצמן עניין של קואליציה

אחרי שנלחם נגד העמלות הגבוהות

לסוחר הנשק פרצו אלמונים לדירתו של

ישי, חיפשו מיסמכים ולא גנבו דבר

יים הודיעו מהתעשייה האווירית ומישי רד-הביטחון לישי כי עליו להפסיק להתעסק בנשק כן, להמשיך ולשתף אותו בכל עסקאות הנשק של ישראל עם ארצות דרום-אמריקה ולא לנסות להתלונן נגדו. "אם אתה לא מוכן לתנאי הזה, תחזור לארץ". ישי החליט לחזור.

עבודתו בתעשייה האווירית הופסקה ותשלום הפיצויים שהגיע לו הוקטן בצורה משמעותית. אז גם גילה ישי כי בין יתר הכיבודים שבהם זוכה מרכוס כן, יש כיבודים מבית הנשיא. התברר לו כי כן יחד עם גורמים מהמפד"ל, עם השר יוסף בורג, ח"כ יהודה בן-מאיר וח"כ זרח ורפטיג ויחד עם הרב הראשי לישראל, הרב שלמה גורן, הקימו את קרן כן שי היתה מעניקה פרסים לתלמידים דתיים מדי שנה. הענקת הפרס נערכה בבית הנשיא. בתקופת הנשיא הקודם, הפרופ' סור אפריים קציר, עדיין לא ידע איש על העסקאות האפלות של כן והוא זכה לכבוד מנשיא ישראל.

כאשר בפעם הראשונה תיכננו להעניק את פרס קרן כן בזמן כהונתו של הנשיא נבון, הגיעו לאוזני הנשיא שמעות על פרשות מסוימות בנושא כן, אך הנשיא, שהיה אז חדש, לא רצה להיכנס אליהם וקיבל את העובדה שהנשיא קציר ארה את טכס הענקת הפרס בביתו, כסממן לכך שגם הוא רשאי לעשות זאת. כן הגיע לישראל, הצטלם עם נשיא המדינה, שרלי וחבריה הכנסת שלה, תמונות שאותן יכול להציג אחר-כך אצל השלטונות בארצות דרום-אמריקה השונות ולהיראות בפניהם כנציג מדינת ישראל, בקהילות היהודיות בארצות אלה לא עשו התמונות כל רושם. היהודים במכסיקו מכירים את כן

היתה שהעסקה כולה בוטלה ומדינת ישראל הפסידה מיליוני לירות. משרד הביטחון התעקש לבצע אותה דרך מרכוס כן ושלטונות הארץ המזמינה לא הבינו מדוע הם צריכים לתת לסוחר הנשק עמר לה. "רק בגלל שמתחשק לישראלים". בפעם אחרת נדרש ישי לקחת את כן איתו במשלחת מכירות לאחת מארצות דרום-אמריקה. הוא נדרש מהארץ להרדיע שכך הוא חבר במשלחת הישראלית. כבואו לאותה ארץ, הכירו השלטונות את מרכוס כן, הכריזו עליו כפרסונה נון גרט, אישיות בלתי-רצויה, הבושה של ישראל היתה גדולה ועיסקת הנשק לא יצאה אל הפועל.

ישי המשיך

ללחץ

כך אותה עת המשיכו לפעול, למען מרכוס כן, גורמים בישראל, שמי שהנהיג אותם הוא עורך-הדין יעקוב נאמן, נציגו של כן בארץ ועורך-דינו, אחד ממקורביו עזר וייצמן הצהיר אז בשמו של השר: "וייצמן אינו מעוניין במרכוס כן."

ח"כ בן-מאיר ידירות משתלמת

מנכ"ל נאמן לאכול מכל צלחה

הצהיר ישי לו תיק מסמכים המעיד על השערוריה של כן. ערב אחד נפרצה דירתו של ישי בגבעתיים. לא נלקח ממנה מאומה. למרות שהיה בה רכוש רב ומטבע זר ישי עדיין לא המיר מהנסיעה שלו למכסיקו. מקומות שבהם יכולים היו להיות מיסמכים נסרקו בקפידה, ברכוש לא נגעו הפורצים. כאשר התלונן אחר כך ישי אצל גורמי ביטחון על כך שפרצו לביתו כדי לקחת מיסמכים, שאגב לא היו בבית באותה עת, אמרו לו אנשי הביטחון המיקצועיים: "זה לא יכול להיות בשביל המיסמכים. אנשים המחפשים מיסמכים, יודעים תמיד לקחת משהו קטן בעל ערך, כדי שלא יבינו שהם באו רק בשביל המיסמכים." כאשר חזר ישי לביתו הוא גילה שמסרטי-קולנוע זולה נגנבה ממנו, כדי שיראו.

יעקוב נאמן סרב להתייחס לפרשת כן ולפרשת היחסים שלו עם כן ועם השלטונות. עוד לפני שהיה מנכ"ל האוצר, בשיחה עם העולם הזה אמר נאמן: "מדור בר יחסים בין עורך-דין ללקוח, אני לא מוכן להשיב על אף שאלה בנושא זה". נראה כי פרשת כן רק קרבה את נאמן אל השלטונות. במסיגרת העבודה שלו בקרן מרכוס כן התהדקו היחסים בינו לבין הרב הראשי לישראל הרב שלמה גורן. נאמן הצליח להקסים את גורן, כפי שהוא מצליח להקסים רבים בעזרת הדי חשיבה האנליטית שלו ובידע ההילכתי שלו. הוא הפך יועץ בלתי-רשמי לרב גורן. אולם בכל בעיה שבה היה גורן מתייעץ עם נאמן, היה נאמן מציע לו לפנות לבית-הדין, להגיש בג"צ, בעוד שעל היהדות הדתית מקובל להימנע מלפנות לבתי-דין של המדינה. גורן נש' מע כמה פעמים לעצותיו של נאמן, אך כאשר הבין כי העצות מזיקות לו יותר מאשר מועילות סיים את קשרי הייעוץ שלו עם נאמן.

נציג ישי פריצה לבית

ומחרימים אותה, כשהם מביעים מדי פעם את תמיכתם על יחס הממשלה הישראלית לסוחר-הנשק.

יועץ רישמי

לרב גורן

ישי פנה אל הנשיא נבון, שגם עימו הוא בידדות מתקופת שירותם המשותף אצל בג'וריון. הוציג בפניו את הנושא כולו. תגובת הנשיא: ביטול הענקת פרס כן במישכן הנשיאים. בקאת תקופה התגורר אלחנן ישי בגבעתיים. באופן רישמי היה עדיין עובד התעשייה האווירית. כאשר ניסו מקורביו כן ונאמן לגשש אצלו אם הוא ימשיך במלחמתו נגד כן למרות שכבר הוחזר לארץ, השיב אלחנן ב"כן" רבתי, ואף

הוא יחל את כל הפרשה איתו. אולם ככל הנראה, כפי שאמר וייצמן לאלחנן ישי השיקולים הקואליציוניים חזקים יותר מרצונו של השר לזרוק את העלוקה הסוחטת עמלות ממדינת ישראל. ראשי המפד"ל, בעיקר חברי צעירי המפד"ל כיהודה בן-מאיר וזבולון המר, המשיכו ללחוץ כדי לשמור על הקשר בין מדינת ישראל לבין כן ולשמור על העמלות של סרטור הנשק.

כך גם טיפה קשרים אישיים שהיו כד-איים למי שתומך בו. מילבד הנסיעות של נאמן למכסיקו וטיולים ארוכים שהוא עשה על חשבון שוחר-הנשק בדרום-אמריקה, הזמין כן גם את בן-מאיר ואת זבולון המר, על חשבונם, כשהוא מבטיח להם אירוח מלא והדור ביותר. בן-מאיר נסע ונהנה על חשבון כן, ואילו המר ניהע ברגע האחרון. נודע לו כי עיתון נאים עומדים להתחיל לחשוף את פרשת יות כן, והוא החליט שלא להסתכן. "אני לא שייך בכלל לכל העניין של מרכוס כן", התמם המר, "אני בוקשי מכיר את האיש".

אלחנן ישי המשיך ללחוץ ממכסיקו על משרד-הביטחון והפך להיות מיטרד על ולנציגו בישראל יעקוב נאמן. בשלב מסו

נאמן לא

לנאמן

אולם יגאל הורביץ קיבל את עצור תיו של נאמן. היה זה נאמן שהציע להורביץ את כל הצעדים הכלכליים החדשים שעוררו פליאה בארץ וגיהוך בחוגי הכלכלנים. הרעיון של הכספות היה רע-יונו של נאמן. רעיון 500 הדולרים במזר מן והיתרה בהמחאות נוסעים, רעיון שי איש אינו מבין אותו, היה גם הוא של נאמן. יגאל הורביץ יש נסיון רב בנייה הול מופעלים, אך אין לו ניסיון בנייה של משק של מדינה. יגאל הורביץ גם יודע כי הוא עצמו אימפולסיבי מדי וכי עליו לקחת מנכ"ל אשר ימתן אותו ויתן לו גקודות-ראות נוספות לכל אחת מהחלטותיו. הורביץ בחר בנאמן המתחרה בו באימפולסיביות שלו, בהצהרותיו הבלתי-אחראיות, כמו בפרשת המורים, ובצורת ניהול גסה. אולם המקורבים להורביץ טוענים כי הורביץ לא יעיף את נאמן. הסביל הש' בוע אחד מבני מישפחתו של הורביץ, המצוי בחיים הפוליטיים: יגאל הוא (המשך מעמוד 63)